

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Brevis Et Vtilis Commentarivs In Priorem Epistolam Pauli ad Corinthios, & in aliquot capita secundæ

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 2618

Tunc fiet verbum dictum. Absorpta est mors in victoria, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36296

Omnes quidem non dormiemus, sed omnes mutabimur. Textus ostendit hanc sequentem declarationem additam esse, ne ambiguitas in prioribus uerbis aliquid incommodi pareret. Fuerunt autem lectiones diuersæ in hoc textu. Sed retineamus Græcam usitatam & simplicissimam, cuius sententia congruit cum dicto in Epistola ad Thessalonicenses, adfirmat aliquos non morituros esse, qui tunc uiuent, cum se filius Dei ostendet toti generi humano, Hi erunt obuij uenienti Christo. Non igitur est μετεμψύχωσις, & singuli in suis corporibus occurrent Christo.

Sed tamen fiet mutatio proprietatis, ut subitò hæc corpora, quæ prius fuerunt mortalia, donentur hac proprietate, ut deinceps sint immortalia.

τότε γλήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος,
καπεώθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.

Tunc fiet uerbum dictum.

Absorpta est mors in uictoria, &c.

Valde prodest hic monere Lectorem, unde hæc dicta sumpta sint, & quid legatur

I. EPISTOLA AD

gatur in fontibus, & quæ sit interpretatio-
 num uarietas. Sciendum est igitur, hæc di-
 cta ex duobus Prophetis citata esse. Prio-
 rem sententiam ex capite 25. Esaïæ sum-
 ptam esse certissimum est, ubi longa con-
 cio & perspicuum testimoniū extat, quod
 oportet omnibus esse notissimum, de ab-
 olenda morte, & restituenda æterna uita.
 In lectione Ebræa sunt hæc uerba: **וְיִדְוֹר**
לְמִוְתָא quæ iuxta Grammaticam
 simplicissimè sic redduntur: Deuorat mor-
 tem ad uictoriam, seu in sempiternum.
 Deuorat uidelicet Dominus, quem antea
 in eadem concione nominat. Hieronymus
 reddit his uerbis: Præcipitabunt mortem in
 sempiternum. Hæc interpretatio re ipsa
 non dissentit ab altera. Græca lectio in li-
 bris usitatis apud Esaïam continet hæc
 uerba: κατέπιε ὁ θάνατος ἰσχυρῶς, quasi
 dicat, antea deuorauerat homines mors
 præualens seu uictrix, sed deinde abstulit
 Dominus lachrymam ab omni facie. Si
 hæc lectio tempore Pauli extabat, ualde
 credibile est, consultò eum aliter reddidisse
 hanc sententiam, ut priorem interpretatio-
 nem emendaret. Et quia passiuæ sunt ple-
 niora, uerbum reddidit passiuè, absorpta
 est.

Deinde

Deinde phrasis usitatissima est $\nu\iota\kappa\omicron\varsigma$
 ad finem uel ad uictoriam, & alias tempus,
 alias modum significat, id est, uel in sem-
 piternum uel omnino, quasi dicas, re pe-
 nitus superata, ut eius finis sit. Paulus in-
 quit, $\epsilon\gamma\ \nu\iota\kappa\omicron\varsigma$ id est, ad uictoriam, ut sit sen-
 tentia: Absorpta est mors, uel Dominus
 deuorauit mortem ad uictoriam, id est,
 omnino, ita ut sit penitus uicta, uel absor-
 pta est in sempiternum. Psalmo 9. Inimici
 defecerunt phrameæ in finem $\nu\iota\kappa\omicron\varsigma$ id est
 prorsus, & sæpè alias. Hæ interpretatio-
 nes nequaquam dissentiunt.

Cognita autem Grammatica, hanc
 dulcissimam concionem transferamus ad
 usum in ueris doloribus, & tam illustri te-
 stimonio erecti, firmius statuamus, pecca-
 tum & mortem uerè deuorata & deleta es-
 se per filium Dei uictorem, nec ruamus in
 exitium conspectu peccati & mortis. For-
 tallis lectio græca Esaiæ olim alia fuit. $\kappa\alpha\tau\epsilon\mu\epsilon\pi\ \delta\alpha\nu\alpha\tau\omicron\upsilon\ \delta\ \iota\chi\upsilon\ \text{Gg}$, deuorauit
 mortem uictor Dominus. Ambro-
 sius legit, Absorpta est mors ad contentio-
 nem, sed errauit, existimans scriptum esse
 $\nu\iota\kappa\omicron\varsigma$ cum diphthongo, quod significat
 contentionem. Aliud autem nomen est
 $\nu\iota\kappa\omicron\varsigma$

I. EPISTOLA AD

νικος, quod significat uictoriam. In ea
significatione Paulus & postea utitur uoce
νικος: Gratia Deo qui dedit nobis uicto-
riam. Vbi alienissimum esset legere, qui
dedit nobis contentionem. Nec dubium
est Paulum uoluisse reddere uerbum Ne-
zah,

Vt autem Esaiæ dictum illustrius
dulcius fiat, tota illa concio Esaiæ 25. sa-
pē legenda & cogitanda est.

Sequitur alterum dictum sumptum
ex capite Hoseæ 13. quod Hieronymus
sic interpretatur: Ero mors tua o mors.
Morsus tuus ero inferne. Nec obse-
ra est sententia, sed de Grammatica & Em-
phasi uerborum disputationes moræ sunt.
Certum est enim hic quoque prædici, futu-
rum esse, ut mors aboleatur per Messiam
& uita æterna restitatur. Coniuncte igitur
duorum Prophetarum testimonia, quae
prorsus idem adfirmant. Prior disputa-
tio est de uocabulis, Vbi & Ero. Hierony-
mus reddidit ἔρο, & narrat eandem
interpretationem esse apud Symmachum.
Sed usitata apud Græcos, & quinta editio
& Aquila interpretantur, Vbi. Cum haec
congruit Paulina lectio.

Si legas

Si legas Ero, complecteris personam uictoris: Ego Messias, qui sum Iehoua ero pestis mortis, id est, delens seu abolens mortem mea resurrectione, sicut & antea dixit: Perditio ex te est, at in me auxilium est. Vt igitur persona uictoris comprehendatur, aliqui magis amant lectionem Ero.

Deinde asseueratio plenior est cum dicit: Ero mors tua ò mors, quanquam uocabuli ~~ἔρο~~ usus est ambiguus, tamen Grammatici norunt iuxta Analogiam magis esse futurum Ero.

Alij quibus placet interrogatio Vbi, mouentur eo, quod libenter uocabula pestis & luis accommodant ad mortem, & ad infernum, Malunt dici pestem mortis & luem inferorum deletam, quàm dici Christum esse pestem mortis. Volunt enim illustrari Emphasin. Mors non est malum naturale, sicut putrefactio pomi. Sed cum morte seu interitu hominis est horribilis sensus iræ Dei. Vt igitur intelligamus utrunq; abolutum esse, & mortem & sensum iræ Dei, probant interrogationem, quæ copulat utrunq;, Et gloriôsè uelut in carmine ἐπιτυχίῳ affirmat mortem & ui-

S res

I. EPISTOLA AD

res mortis extinctas esse. Idq; uoluisse Paulum ostendit eius lectio & enarratio quam addit, Vbi est mors aculeus tuus? Exposita inquit, peccatum esse hunc aculeum, quia cum peccatum ostenditur, sensu irae Dei homines extinguuntur, ut Psalmo 89 dicitur: Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo, & in ira tua defecimus, Item Esaia 38. Sicut leo contriuit omnia ossa mea. Hos ingentes dolores, & fugam a morte dicit oriri à Peccato & Lege ostendente peccatum, ut experientia ostendit. Ideo dicit peccatum esse aculeum mortis. Et in uerbis Osee ponit κέν ἔσθ, quod in Græca uersione in altero membro ponitur. τὸ κέν ἔσθ σὺ ἄδης. In priore membro sunt uerba hac uoce δίκη: πῦρ ἢ δίκη σὺ λέγεις, Vbi est iudicium tuum mors, uel accusatio, uel poena, qua nos afficis? congruit cum sententia Pauli, Non tantum aboleri mortem, id est, ipsum interitum, sed accusationem seu poenam quoq; id est, sensum irae Dei. Hæc breuiter recitauimus, quæ sit Emphasis in utraq; lectione, consideretur. In summa sententiæ non est ambiguitas. Nam utraq; lectio docet, Mercedem credentibus redditurum esse iustitiam & uitam æternam, aboleris peccato, mercedem & inferis.

Addit autem Paulus breuem repetitionem doctrinæ suæ de Lege. Aculeus mortis peccatum est, potentia uerò peccati lex est. Nequaquam hic loquitur de politico usu legis, sed ut Roman: 7. de illo tristissimo iudicio, in quo Deus cogitatione legis ostendit iram suam aduersus peccata. Vt Dauid expauescit, cum obiurgatur uoce Nathan. Et de se inquit Paulus Ro: 7. Peccatum ut fiat excellenter peccatum, id est, reum, per bonum, in me efficit mortem. Hæc tota doctrina sæpè repetita est in Pauli scriptis. Et opponenda est somnijs Pharisaicis, qui fingunt homines Lege mereri remissionem peccatorum, cum Lex tantum sit iudicium, quo Deus horrendam iram suam aduersus peccatum in nobis ostendit.

Hic autem addit Paulus Antithesin: Gratia Deo, qui dat nobis uictoriam per Dominū nostrū Iesum Christū, quasi dicat, Cū lege perterrefacti sumus, sciamus hanc solam ueram & efficacem consolationem nobis propositam esse, de qua dicitur in Iohanne: Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed

S 2 habeas

I. EPISTOLA AD

habeat uitam æternam. In his terroribus
fide statuamus propter filium Dei passum,
resuscitatum & regnantem certò nobis re-
mitti peccata, Imputari nobis ipsius iusti-
ciam, nos fieri iustos & hæredes uitæ æter-
næ. Hac fide uincimus per filium Dei ter-
rores peccati & mortis, ut Roman: 5. di-
citur: Iustificati fide pacem habemus apud
Deum. Et quidem in hac ipsa consolati-
one datur Spiritus sanctus, qui efficit pacem
id est, læticiam cordis, & initium uitæ æter-
næ, iuxta dictum: Effundam super domum
Dauid Spiritum gratiæ & precum, id est
quo sentient se esse in gratia, & liberati
ex pauoribus & morte æterna, & per-
runt iam uerè lætari in Deo & eum inuoca-
re, sicut Ro: 8. dicitur. Accepistis Spiritum
adoptionis filiorum, quo clamamus
Abba pater. Hanc consolationem necesse
est omnibus, in exercitijs poenitentiae
tam fieri, quam qui intelligunt, uideant
quam tetri sint errores Monachorum, qui
sunt homines mereri remissionem
in operibus, & iubent manere in dubita-
tione. Hi furores pugnant etiam contra
hoc triumphali præconio, quod hinc
testatur Paulus: Gratia Deo qui dat nobis
uictoriam per Iesum Christum.